

Kőkori telep a hódmezővásárhelyi Hámszárító-csárda helyén.

(Idetartozik a XXI. tábla 16., 22., 23. ábra.)

A régi szegedi út végén, ott, ahol az út a Tisza-töltésén át az ú. n. Solti-laposra leereszkedik, a nyárfákkal sűrűn beültetett kubikgödörök között, a baloldalon, még itt-ott klvehetők az egykori Hámszárító-halom maradványai. A halom nagy részét még töltésepítéskor elhordták s az azóta történt gátmagasításkor is pusztult. Egy részét a Tisza áradása vitte magával. Ma alig van belőle annyi, amennyi elegendő arra, hogy az elpusztult lelőhely egykori kultúráját meg lehessen állapítani.

A lelőhely már hosszú évtizedek óta ismert ama kőbaltá révén, amely erről a tájról került a református gimnázium gyűjteményébe.¹ A lelőhely hitelesítésére azonban csak most került a sor.

A munkát a csárda helyén lévő kubikgödör szélén kezdtük, ott, ahol a legtöbb cserép látszott. A próbaárok egyik felében, 160 cm mély hulladékgödör széle bontakozott ki. A gödör 210 cm-re nyúlt le s benne három kultúrreteget különböztethettünk meg, amelyek 15—20 cm széles steril-réteggel voltak ugyan egymástól elválasztva, de ennek ellenére is két helyen egymásba folytak. Annyit azonban így is megállapíthatunk, hogy a legfelső rétegben túlnyomórészt körömmel díszített, a középsőben felerészben ugyanilyen és vonaldíszes, felerészben pedig díszítetlen símafelületű cserépek voltak, a legalsóban csaknem telje-

sen síma keramikus anyag került elő s csak elvétve akadtt körömmel díszített és vonaldíszes cserép. A gödör szabálytalanalakú s 180 cm mélyen egy m átmérőjű padka volt benne.

Az előkerült anyag mindenben megegyezik az innen kb. 2 km távolságra lévő Kotacpart kőkori anyagával, de a csak fél km-re lévő Szakálhát kőkori telepével semmi érintkezése sincs.

Ugyanazok az edényformák és díszítések fordulnak elő itt is, mint a tiszai-kultúra III. periódusának többi telepén.² Nem ritka az egyszínű vörösre festett edény cserép sem. Csonteszközök, csiszolókövek, kovaeszközök, méceslábak is ugyanolyan típusúak.

A leletek közt figyelmet érdemelnek: az a női idolum, (XXI. 16.), amelynek — az eddigiekkel szemben — a talpa is megmaradt, de a felsőrése hiányzik; egy ujjbenyomásokkal tagolt köralakú plasztikus dísz (XXI. 23.); egy szörványos leletként előkerült töredék (XXI. 22.), amelyen egy öz, domborművű ábrázolása ismerhető fel. A töredéken meglévő nyak hossza 75 mm, szélessége 20 mm s az edény falából 4—6 mm-re emelkedik ki.

A próbaásatás eredménye is igazolja, hogy ezen a helyen egykor nagyobbkiterjedésű kőkori telep állhatott. Az erősen feldült helyen a további ásatások sem vezetnének ennél több eredményre.

Dr. Török Gyula jelentéséből.

¹ Banner: A hódmezővásárhelyi városi múzeum régészeti osztályának első öt éve. 1934. 11. l. A vonatkozó irodalmat l. u.-ott a 13. jegyzetben.

² Dolgozatok VIII. 1—48. l.